

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

Eurydice

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

Konferencijos

„Kokybiškas ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas: ką galėtume daryti geriau?“

2015 m. spalio 8 d., Vilnius

REKOMENDACIJOS

Konferencijos dalyviai – valstybės ir savivaldybių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo politikos formavimo ir jos įgyvendinimo institucijų atstovai; universitetų, kolegijų, regioninių mokytojų švietimo centrų atstovai; tėvų, ikimokyklinių įstaigų vadovų asociacijų, švietimo įstaigų vykdančių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, nevyriausybinę organizacijų, vaiko teisėms atstovaujančių institucijų deleguoti atstovai,

ATSIŽVELGDAMI į tai, kad

- kokybiškas ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas ne tik sudaro sąlygas tėvams dalyvauti darbo rinkoje, bet yra ir esminis vaiko raidos, jo kalbos įgūdžių įgijimo, sėkmingo mokymosi visą gyvenimą, socialinės integracijos, asmeninio tobulėjimo ir gebėjimo įsidarbinti pagrindas;
- kokybiškas ankstyvasis vaikų ugdymas yra veiksminga skurdo, socialinės atskirties, iškritimo iš švietimo sistemos mažinimo priemonė, nes vaikui dalyvaujant instituciniame ugdyme atsiranda galimybių kuo anksčiau nustatyti galimas mokymosi problemas ir jas spręsti švietimo priemonėmis;
- kokybiškas vaiko ugdymas ankstyvajame amžiuje lemia sėkmingą tolesnį mokymąsi ir sudaro galimybes tapti atsakingu piliečiu, kuris gyvens rytojaus Europoje;
- Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginėje programoje („ET 2020“) numatyta siekti, jog iki 2020 m. ne mažiau kaip 95 proc. vaikų nuo 4 m. iki privalomojo mokymosi mokykloje pradžios dalyvautų ankstyvajame instituciniame ugdyme;
- Lietuvos valstybinėje švietimo 2013–2022 metų strategijoje numatyta pasiekti „ET 2020“ ankstyvojo ugdymo siekinį iki 2022 metų.

ATKREIPDAMI DĖMESĮ į tai, kad:

- naujausių mokslinių tyrimų duomenys rodo, jog siekiant tvarios pažangos visuomenėje būtina užtikrinti kokybiškas ankstyvojo ugdymo paslaugas;
- nustatyta, jog ankstyvasis ugdymas yra vienas iš veiksmingiausių būdų gerinti vaiko pasiekimus ir įgyti esmines kompetencijas;
- ankstyvasis ugdymas atlieka svarbų vaidmenį, siekiant kurti pamatus aktyviam pilietiškumui ir demokratinėms vertybėms visuomenėje, skatinant tarpkultūrinių kompetencijų ugdymą, visų visuomenės grupių toleranciją, atvirumą ir integraciją;

- tyrimais yra įrodyta kokybiško ankstyvojo ugdymo nauda vaikui, jo šeimai ir visai visuomenei.

SUPRASDAMI, kad

- ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo prieinamumui ir jo tinkamam valdymui užtikrinti yra būtinos sutelktos visų institucijų, atsakingų už ankstyvąjį vaikų ugdymą, pastangos;
- pagrindinė kokybiškų ankstyvojo ugdymo paslaugų sąlyga yra personalo profesionalumas ir kokybiška ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo praktika;
- kokybei gerinti būtina stebėti teikiamų paslaugų kokybę, diegti tinkamus jos vertinimo mechanizmus;
- norint įgyvendinti išvardytus „ET 2020“ ir Valstybinės švietimo 2013 - 2022 metų strategijos tikslus, būtina siekti suteikti vaikams, ypač esantiems mažiau palankioje socialinėje aplinkoje, vienodas galimybes naudotis ankstyvojo ugdymo paslaugomis ir gerinti jų kokybę, siekiant efektyvesnio valdymo, finansavimo ir ugdymo kokybės gerinimo, pedagogų ir viso personalo profesionalumo gerinimo.

PRITARĖ / SUSITARĖ dėl tokių Lietuvos ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo kokybės gerinimo kryptių:

VALSTYBĖS LYGMENIU:

- parengti 2016 – 2020 metų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros veiksmų planą, kuris remtųsi:
 - o modernios nacionalinės stebėsenos ir vertinimo sistemos įžvalgomis;
 - o ES rekomendacijomis dėl kokybiško ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymo;
- užtikrinti ankstyvojo ugdymo kokybės kriterijais grindžiamą ikimokyklinio / priešmokyklinio ugdymo pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo sistemų dermę;
- stiprinti tarpžinybinį bendradarbiavimą – telkti švietimo, sveikatos, socialinės paramos, vaiko teisėms atstovaujančių institucijų, savanoriškas organizacijas, tėvus, pedagogus, vadovus ir kt. atstovus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo kokybei ir prieinamumui gerinti;
- gerinti šeimų ir bendruomenės informavimą apie kokybiško ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo naudą vaikui, šeimai ir visuomenei, apie paslaugų organizavimo galimybes ir t. t., pasirenkant ugdymo formas, tinkamas skirtingų šeimų patirčiai, padėčiai, galimybėms ir kt.;
- vykdyti viešąsias diskusijas dėl visuotinio ikimokyklinio ugdymo įteisinimo Lietuvoje;
- nuosekliai didinti auklėtojų ir priešmokyklinio ugdymo pedagogų darbo užmokestį, kol jis pasieks mokytojo darbo apmokėjimo lygį (iki 2020 m. padidėtų 40 proc.) ir gerinti darbo sąlygas (didinant nekontaktinių ir mažinant kontaktinių valandų skaičių).

SAVIVALDOS LYGMENIU:

- sustiprinti švietimo padalinių vaidmenį ir atsakomybę, užtikrinant galimybę vaikams ir jų šeimoms naudotis kokybiškomis ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugomis;
- gerinti šeimų ir bendruomenės informavimą apie kokybiško ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo naudą vaikui, šeimai ir visuomenei, apie paslaugų organizavimo galimybes ir t.t., pasirenkant ugdymo formas tinkamas skirtingų šeimų patirčiai, padėčiai, galimybėms ir kt.;
- vykdyti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo kokybės stebėseną ir vertinimą, diegti duomenų analize ir įrodymais grįstą vadybą regiono lygmeniu;

- kurti ir stiprinti pagalbos ugdymo įstaigai sistemą, kurios tikslas – gerinti ugdymo praktiką.

ĮSTAIGOS,

vykdančios ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programą, LYGMENIU:

- atsakingai modeliuoti konkrečios ugdymo įstaigos ugdymo turinį ir veiklą, atsižvelgti į skirtingus vaikų ir jų šeimų poreikius ir ypatumus (vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, vaikai, gyvenantys socialinės atskirties sąlygomis, šeimoje kalbama kita, nei vykdomas ugdymas, kalba ir kt.);
- stiprinti ugdymo įstaigos ir šeimų partnerystę, skatinti šeimas aktyviau dalyvauti, priimant bendrus sprendimus ir susitarimus;
- vykdyti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo kokybės stebėseną ir vertinimą, diegti duomenų analizę ir įrodymais grįstą vadybą įstaigos lygmeniu;

rengiančios ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogus LYGMENIU:

- sudaryti sąlygas kviestiniams dėstytojams dalyvauti, vykdant studijų programas;
 - įteisinti reikalavimą dėstytojams turėti praktinės darbo vaikų ugdymo institucijose patirties;
 - užtikrinti sistemingą personalo (dėstytojų ir mentorių) kvalifikacijos tobulinimą;
 - rengiant ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogus, stiprinti vidines aukštųjų mokyklų studijų kokybės sistemas ir aktyviai diegti būtinus pokyčius, siekiant pedagogų rengimo kokybės;
 - sukurti dabarties reikalavimus atitinkančią pedagogų rengimo aplinką;
 - atnaujinti pedagoginės praktikos strategiją, apimančią vaikų ugdymo įstaigų atrankos kriterijus, įstaigų rotacijos ir mokėjimo įstaigoms už studentų praktikas tvarką;
 - skatinti studijų komitetus kryptingai dirbti su visais socialiniais dalininkais.
-